

ničkoj, »dinamitnoj« funkciji umjetnosti, druga, pak, skupina izabranih motiva modelira platformu patetične evokacije još nerazrušene sukladnosti čovjeka i prirode. Nerijetko, međutim, mistificira autor *Dinamita* ulogu i značaj umjetnosti, umjetnika-demijurga i, dakako, obožavan jezik kojim se »književnost« oblikuje i kojim se autor-prorok služi. Adoracijsko-patičan, u osnovi autoritarni, stav o utjecaju umjetnosti na ostale »governe« svremena svijeta, zapravo, najčešće će funkcionirati ne osobito inovativnim denotativima idejno-tematske razine *Krstanovićeva Dinamita*. Život je umjetnika, prema autoru, često radosan (čin stvaranja), ali i izložen kušnjama očito nesavršena fizičkog svijeta (*Pjevač u cokulama*). Iz nedostatna realnog svijeta valja bježati u mitskom nominacijom »stvorene artištice oaze, »dručiće« — autorove — »gradove«:

riječ je kazana — stvoren grad.

Neonaivna aklamacija za izgubljenim artištičkim rajem, u obzoru autorove omiljene semantičke prošlosti, pomalo je nadijeđen idejni podtekst, koji se, doduše, pokušava aktualizirati suvremenim stavom o funkciji jezika u jezičnoj umjetnosti. Deficitarnost idejno-tematske strukture *Dinamita* je uzrokovanja i konstatirana kao načinom fiksiranja lingvističkog entiteta. Konstatiran značaj jezika u jezičnoj umjetnosti, ali ne i problematiziran status jezika — »materijala«, unutar nekritičke glorifikacije umjetnika — demijurga i njegove razrušene mitske postojbine, nimalo nije — nakon tolikih informacija iz lingvističkog područja — tenzičan i inovantan segment idejno-tematske razine treće *Krstanovićeve knjige*. Ako se napusti odviše jednoznačno, adoracijsko konstatiranje značaja jezika u književnosti i ako autor ne modelira značenje poetskog teksta oslanjanjem na, najčešće već poznate, idejno-tematske segmente, te ako se pokušaju aktivirati drugi organizacijski elementi poetskog teksta, prouzročiti će se, posve sigurno, zanimljiviji poetski efekt. (Na primjer, nepretenciozno upravo idejno-tematske strukture, neodredljivost sastavkova referenta, a osobito uspjela leksikativna i ikonografska modelativna funkcija u *Doba blistanja; Lucida intervala...*)

Argumentiranje spominjanih stavova o »posvećenosti« umjetnosti i njene jezične realizacije primjerima junaka — književnika (A. Rimbaud, J. Zamjatin, V. Majakovski) samo naglašava literarnost poezije kao nov segment u modeliranju idejno-tematske razine autorova pjesništva. Služenje motivima kojima se »opisuje« sâma jezična umjetnost, premda i na izrazito mistično-adoracijskoj razini, svijest je, dakako, o mediju. Pisanje je za *Krstanovića* »odsutna bitka«, pisac je »vrać« koji govorom stvara predmet, želja da se otplovi *tamo gdje nas nema* je strast da se živi umjetnost mjesto nedostatna fizičkog svijeta.

Napuštena je potraga za inicijacijskom strukturu svijeta, *Krstanović* jednostavno želi biti pjesnikom. Biti svakako piscem, biti pjesnikom-proricateljom nije samo autorov pjesnički nego i »svjetovni« identitet. Utopistička rješenost *Krstanovićeva* je još jedan, novi segment idejne strukture *Dinamita*: unatoč sveemu — hrabro ili naivno — nojevski inzistirati na dominaciji umjetnosti, sada i u svakom trenutku.

MIJU svoje vijke

Za ovakvu radikalizaciju mogao bih da se iskoristi prilikom nadmetanja, samo većim ponudom da bi zapečatit moga kolegova, ali da je zeleni kuglici, greskom u rukama, ne može doći do raskoša sebi da je lektorijski katalog, sâma knjiga, sâva knjiga, koja je nesavestno delo izvan kataloga i bacio anketu na mrežu, gašnici, ceo

x x x

Svijet jezično-mitskog mišljenja je nepromjenljiv i statičan svijet mita. *Krstanović* obožava, na primjer, jezik, ali ga — to je važno — obožava na svoj nenaučan i poetski način. Voli on jezičnu strukturu i cijeni kao »dio« još nerazrušena mitskog jedinstva. Djelovanje jezika je histerično, djelovanje mita je ahi-storično; upravo, dakle, jezik »radi« ono što, intimno, autor trigu knjiga stihova ne voli. *Krstanović*, naime, »prepoznaće« jezik samo kao »nešto mitsko i mistično; zapravo, autor dragovoljno zamjenjuje jezik mitom, tj. zaustavljenim i jednom do kraja završenim, stoga i savršenim, svjetom mita.

Autor ne razlikuje, ili ne želi razlikovati, mitsku i postmitsku, jezičnu strukturu. Stoga je *predobježba jezika*, a ne sâm lingvistički entitet, predmet mitskih adoracija u autora *Kneževine...* Kuće, *Dinamita*. Jer, stvari u mitskom ugođaju zaboravljaju da su proizvedene, pa se njihova historijska stvarnost prenosi u prirodnu sliku te stvarnosti (R. Barthes). Intimno je *Zdravko Krstanović*, premda stihovima »tvrdio« upravo suprotno, protiv socijalizacije mita i osamostaljenja jezika. Jezik se, naime, u *Krstanovićevu* polju interesa ipak ponajviše javlja kao rezultat kritičkog autorova bića i pročitane teorijske lektire.

Pravi je interes *Zdravka Krstanovića*, iščitavajući autorove zbirke, u glorificiranju repertoara idealnih vrijednosti o kojima drži da su nužno locirane u prostor prošlosti, a to nužno znači: u zatvoren i kondenziran svijet. U dosad ispisanim stihovima teži se narodskoj mudrosti i gnomskom izriječku, uskraćivanju objašnjenja, jer nosilac mitsko-religiozne svijesti pokušava pre-mjestiti smisao u formu, historiju u prirodu. Ukida *Zdravko Krstanović* historiju i pokušava je zasnovati u prirodi kao nepromjenljiv sustav svijeta apriorističkih vrijednosti.

Dve pesme

đorđe kuburić

MODA

svakog jutra nakon što ustanem
oblaci se po poslednjoj nenajnovijoj modi
prekrajam stare hrtije i knjige (ove nove nisu moderne)
i kreiram praiskonske modele za
proleće

leto jesen

zimu

i ostala doba dana (i noći)

šaljem ih u (vjeter

sâčekam zoru i halapljivo ih udišem zajedno sa hranljivim
potom ustanem umijem se i operem zube (četkom za odelo)
odem do kioska kupim sutrašnje novine
od njih pravim avione davno izašle iz mode
odvezem se do aerodroma
udem u boeing 747
održava se MODEFEST OVER RAINBOW
sâčekam da fikcija duge iščezne
pa jednostavnim pokretom poluge izazovem kataklizmu
stradao je samo jedan (!) mladi elegantni gentleman
u njegovom prtljagu izuzev nekoliko prašnjavih knjiga

i malo ustajalog vazduha ništa nije pronađeno
nisam ga poznavao

LA FEMME FATALE

u početku beše eros
priroda, savršeni nezavršeni geometrijski sklad/nesklad
nedokučiva i drska pitagorina teorema.
pre početka se stišalo veće
potekla je duboka reka i ponela vodu pesak snove i kiše.
teče sporo i sporadično
uliva se u sebe/nigde
perpetuum mobile.
na mestu ušća: stamen kamen

Umiranje u hvaru

petar opačić

O pristaništa! Pod zidinama plotuni arkebuza
Kraljica lahora iz kolonija španjolskih raspodjeljuje straže
u dnu uličica...

Plemkinj! Drži seiza zavjese svoje kočje!

Like a sick eagle looking at the sky
Gnijezdo razoren, pučina odjekuje
od podvodne zvonjave gusto nanizanih dana iza obzora
Mozaik Bizanta skupljen u krilu optočenom jeguljama

Dani, ikra, hridi...

Vidim, nagovještava se jahanje talasa...

Evo i tebe more, s čizmama dubokih sara koje sežu
do bedra
zapunjene kobile zelenih nozdrva...

Iz dana u dan ideš svojim putem prelijevanja pjene i kriješte
a uvijek samo jedan talas izvijaš na vrhu čela, gole ruke
ispod usnica i grudi pokrivenih čipkom

brijeg... dol...
brijeg... dol...

Pljuskaju smokve miris zore i svježinu rastvorenih agava...

Krompir, luk, mrkva

marija jakim

Šta sa sumnjom
dobro bilo znati
Šta sa šakom
od malog prsta do palca
s obe šake šta
dal'
gurnuti ih
pod p. mašinu
nad razapet otisak nagnut
dal'
upitati se o...

Trojica mudraca me je zavodilo
jednom poznajem majku
drugom oca
trećem sina
Krenuli smo na isti put
u suprotnom pravcu
Pred pragom врача
stajale su cipele
Znam da te nijedan nije zaveo
Vrati se u istom pravcu
istim putem
Šta se praviš luda

Besmisleno
se i dalje šamarati
s nesanicom
Dok ti sudiš
meni i noći istovremeno
Budan treba izaci pred te
a san da mi presudi

Kako li je njena duša
istraila u doslugu sa zemljom
razgrtala strasti
želje i mogućnosti prekopavala
suze i gnev potkcpala
Jesu li se razisile
dok je iskopavala: krompir, luk, mrkvu
Jesu li
gde
i kako su se ponovo nalazile

Skok jasna vuković

SONJI

Skočila sam s klupe
kao s planine
povukla za sobom lavinu.
More je imalo
dubinu
težinu
gorčinu.

Velika slika u prostoru
Ajanstajn se kreće
svira smrtnu muziku
šetajući
od planete do planete.

Bijeli mantil
krije sjenku
duboki rascjep
u tebi
nemirni prsti traže beskonačnost
ruka upravlja brzinom
ti letiš.

Formula života
jednostavnija je tako
djelić atoma
od nežive
do žive tvori.
Rekla si
da planina postoji
na nju se nikada
nećemo popeti.
Tvoji bijeli oblaci
prolaze.

Iz jesenjih prognoza

smilja pajic

1. U senci ispod napuklog hrasta
osluškuješ sumornu jesenju prognozu
u senci koju je započeo oktobar
sa preuranjenim simptomima
odumiranja oblika i boja
ostavio si svoj život
pošto smo ga zajedno doveli dovde.
 2. Polako opada lišće
list po list i uskoro će šuma
nudit nagost i jednoličnost samoče
u žutilu poremećenog ritma
komē se otima redovna kostobolja
u talasima i strujanjima sa severa
CIKLONI CIKLONI CIKLONI
i sve gore i gore prognoze sa Baltika.
 3. Sa strahom koji nameću kiše
bežeći pred vetrom
uselila se tvoja kosa
kao odsajaj najbleđe mandarine
u predznak sutrašnje neverice.
 4. U senci ispod napuklog hrasta
u senci koju je zacrtala jesen
smeši se tvoj ostavljen život
- ALI
ne meni.

Pradjevojčica

nevenka lončarić

prva proljetna raketa od bijelog papira
može lebdjeti sobom
kao samostrel uzdrhtalog mesa koje čezne
mali moj motor frustrišimo
uštan na nad asfaltom
buši buši
staru kanalizaciju osmozu vodovodnu
u ukočenom trbušu
bijele ribe

NA TRG REPUBLIKE SVRAČAJU

golubovi
trepotom krila
pod kazaljke skupljene dajlice ljudske
pucketaju sasvim lagano
u krušnom putovanju
nizuz ilicu

i metā forama
drhtavom rukom plašeći
ptice
u borama

Zdravica

borislav vujčić

U toj pustoši, u poslednjoj golotini duše,
ujedinimo se u lepotu. (R. Thakur)

U nevinom prolazu
dodirnih te nevješto

životom izlučenog mošta
s kvrgavim nadama i mesom
prošivene svjetlosti.

Ja praštam kaznom
naših zaluđenih izvora
što obnoć zvone mrvilom kajanja.
Mrijeti je jedamput
nakon svih oplakivanja žednih žila
zasamljenog bora — snom krvi
i svetkovinom znoja.

Živjeti je u koljeveći
hlada i plamena
na odru promuklih od vavječna zbora
u blatu prijekora
u žalbi raspuklih kora

trpnjom otoka usred mora.
U nevinom prolazu
dodirnih te neveselu nevješto
nevjesto smrtonosna
svadbenim darom — rastućenom krhotinom
nikad oplođena cvijeta.

Zastave moje san
razabra put blijedih krošnji
zelenog voća.
Ostatoh sam!
I od raskrija izdan!
Tvoje mi postelje toplina gorča omamu
dok tijela svoga prah
raznosim gozbarima
bez svjedoka...